

Nya beskattningsregler för egendomsivräntor

Av departementsrådet Johan Salsbäck

Inledning

Beskattningen av egendomsivräntorna har diskuterats från tid till annan. Det har ibland hävdats att den hittillsvarande ordningen för beskattning lämnat utrymme för opåkallade skatteförmåner.¹ En diskussion har också förekommit om i vilka situationer reglerna varit tillämpliga.² Sent i våras beslutade riksdagen om ändringar i kommunalskattelagen (KL) som medför att särbehandlingen av vederlag i livränteformen för framtiden upphör (prop 1983/84:140, SkU 52, SFS 1984:498).

Lagstiftningen föregicks av en departementspromemoria i ämnet, (Ds Fi 1984:1) Egendomsivräntor. Jag skall här kortfattat redogöra för de nya bestämmelserna.

Allmänt om lagstiftningen

Som redan nämnts blir följderna av vårens lagstiftningsingripande att beskattningen av egendomsivräntor inordnas i de allmänna bestämmelserna för beskattningen vid egendomsöverlåtelse. En vinst kommer således — även om vederlaget helt eller delvis utgörs av livränta — att beskattas som realisationsvinst eller i den förvärvskälla där egendomen ingått. Avdragsrätten för utgivna livräntebelopp som allmänt avdrag kommer inte längre att föreligga.

I vårens lagstiftning ingår också bestämmelser för intäktsberäkningen i vissa fall då en vinst vid en egendomsöverlåtelse där livränta utgör vederlag skall beskattas som realisationsvinst. Några motsvarande bestämmelser har inte införts för rörelsefallen. I propositionen anfördes i den delen bl a att behov inte kunde anses föreligga av sådana bestämmelser samt att beskattningsfrågorna får lösas i praxis i den mån livränta skulle komma till användning vid framtida överlåtelse av rörelsetillgångar (prop s 15 och 95).

De nya bestämmelserna

Beskattningen av uppburna livräntebelopp som inkomst av tjänst har avskaffats genom ändringar i 31 § och 32 § 1 mom. KL Lagrummen har också justerats i redaktionellt hänseende. Ett tillägg har vidare gjorts i 19 § KL av

¹Se bl a riksdagsmotionerna 1980/81:224 och 1161 och 1983/84:388.

²Se bl a Skattenytt 1980 s. 424 och 519.

vilket det framgår att skatteplikten för inkomst i form av egendomslivränta inte är beroende av att utgivaren är berättigad till avdrag för erlagda belopp. Genom en ändring i punkt 5 andra stycket av anvisningarna till 46 § KL har avdragsrätten på köparsidan för utgivna livräntebelopp upphävts. Ett tillägg har också gjorts i lagrummet i fråga om avdrag för periodiska utbetalningar från en juridisk person varigenom det klargörs att egendomslivränta inte blir avdragsgill enbart på den grunden att beloppet betalas av en juridisk person. I propositionen understryks att tillägget inte skall ses som ett ställningstagande till i vilken omfattning juridiska personer kan ha avdragsrätt som allmänt avdrag för periodiska utbetalningar av annat slag (prop. s. 19)³.

Som tidigare nämnts har uttryckliga regler införts för intäktsberäkningen vid realisationsvinstbeskattningen. Bestämmelserna tar enbart sikte på vederlag där det sammanlagda livräntebeloppet inte kan fastställas vid överlåtelse-tidpunkten p g a av att betalningstidens längd är beroende av en eller flera personers återstående livslängd. Bestämmelserna är däremot inte tillämpliga i fråga om definitivt tidsbegränsade "livräntor". Dessa relativt komplicerade föreskrifter har tagits in i en ny anvisningspunkt 3 till 35 § KL och innebär i kort-het följande.

Som intäkt tas upp livräntans kapitaliserade värde beräknat med tillämpning av de till lagen om statlig förmögenhetsskatt (SFL) fogade kapitaliseringsstabellerna. Om betalningarna enbart är beroende av en — eller flera — personers liv blir tabell III till SFL tillämplig. Om livräntebetalningarna längst skall fortgå under ett avtalat antal år och således upphöra även om den berättigade är i livet eller fortgå under ett garanterat antal år även om den berättigade avlidit dessförinnan måste en beräkning av livräntans värde också göras med tillämpning av tabell II till SFL. En jämförelse får härefter göras med det värde som framkommer vid beräkning enligt tabell III med utgångspunkt i mottagarens ålder. I det fall då utbetalningstiden är maximerad skall intäkten bestämmas enligt tabell II om jämförelsen ger till resultat att det beloppet är lägre. I fallet med en garanterad utbetalningstid skall värdet bestämt enligt tabell II i stället tas upp som intäkt om detta värde vid den nyssnämnda jämförelsen visar sig vara det högre. En möjlighet till justering i efterhand av vinstbeäkningen har införts om en livränta upphör att utgå till följd av ett dödsfall som inträffar inom fem år från utgången av det år då skattskyldighet p g a egendomsöverlåtelsen inträdde. Enligt den bestämmelsen får som intäkt tas upp de faktiskt uppburna livräntebeloppen. För att möjligheten till ändring av taxeringen skall kunna utnyttjas har bestämmelsen kompletterats med en rätt till besvär i särskild ordning.

För de livräntor som enligt den nya anvisningspunkten 3 till 35 § KL tas upp till ett kapitaliserat värde har vidare införts bestämmelser om en fortlöpande

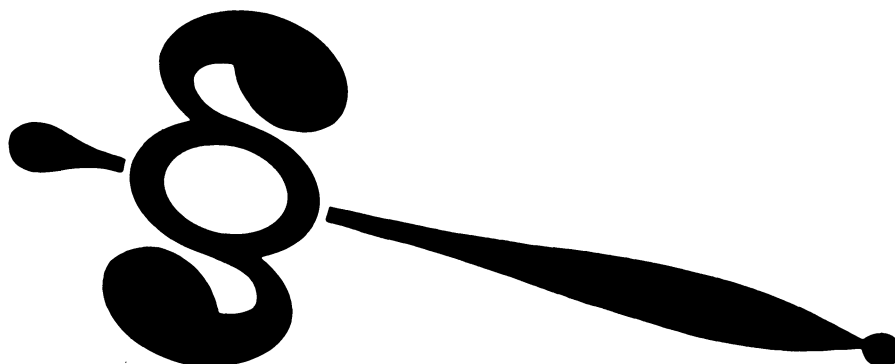
³Jfr regeringsrättens dom den 28 februari 1984 i mål nr 3518—1983.

schablonmässig räntebeskattning. Bestämmelserna har tagits in i en ny anvisningspunkt 9 till 38 § KL. Av de årligen uppburna beloppen skall så stor del anses som ränta som följer av den tabell som finns intagen i 32 § 2 mom. KL tillämpad med utgångspunkt i mottagarens ålder. Även i detta hänseende har särskilda bestämmelser ansetts erforderliga för de situationer där betalningarna är beroende av flera personers liv. Beträffande dessa föreskrifter och en särbestämmelse för livräntor med garanterad utbetalningstid hänvisas till författningstexten.

Bestämmelser om intäktsberäkningen för tidsbestämda livräntor har inte ansetts erforderliga. I ett andra stycke i den nya anvisningspunkten till 38 § KL har emellertid införts en bestämmelse om att tillägg till en tidsbestämd livräntas årliga belopp som till sin storlek är beroende av förändringar i det allmänna prisläget eller liknande skall behandlas som ränta. Ett motsvarande tillägg till en livränta som är beroende av mottagarens liv blir däremot beskattat inom ramen för den nyss nämnda schablonmässiga räntebeskattningen. I klarhetens intresse har också i en ny anvisningspunkt 7 till 39 § KL tagits in en bestämmelse om att belopp som enligt anvisningspunkt 9 till 38 § KL skall behandlas som ränteintäkt för mottagaren skall utgöra avdragsgill ränta för utgivaren.

Ikraftträdande

De nya bestämmelserna är tillämpliga i fråga om periodiskt vederlag p g a egendomsöverlåtelse som sker fr o m juli 1984. För livräntor som utgår enligt äldre avtal skall däremot den hittillsvarande ordningen för beskattningen gälla. De äldre bestämmelserna och den relativt rikhaltiga praxis som numera föreligger inom området kommer således att vara av intresse under ett antal år framöver.

Aktiebolagsbildningar är vår specialitet

Det som kan bli både jobbigt och kostsamt i form av skriftväxling, formaliabehandling och tid, blir enkelt, billigt och snabbt åtgärdat med våra rutiner.

Vi erbjuder färdiga lagerbolag, s.k. "Startskott", med 50.000 kr eller 100.000 kr i aktiekapital samt färdiga namnbolag. Vi ombesörjer även alla typer av ändringar i befintliga aktiebolag. Våra priser är fasta och låga. Ett "Startskott" med 50.000 kr aktiekapital kostar 3.900 kr. Alla dokument skrivs ut i original.

Låt en av marknadens främsta experter sköta din bolagsbildning. Det sparar tid, pengar och besvär åt dig, din klient eller ditt företag.

Aktiebolagstjänst

AKTIEBOLAGSTJÄNST LEIF MALMBORG AB

Vi finns mitt i Stockholms city,
Kungsgatan 37, 3 tr, 111 56 Stockholm. Tel 08-24 83 40. Telex 12041.